

ОРГАНІЗАЦІЙНА СТРУКТУРА МЕХАНІЗМУ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ І ГРОМАДЯНИНА В УКРАЇНІ

ORGANIZATIONAL STRUCTURE OF MECHANISM OF DEFENCE OF INFORMATIVE RIGHTS AND FREEDOMS OF MAN AND CITIZEN IS IN UKRAINE

Собків Я.М.,
здобувач

Національного університету
біоресурсів і природокористування України

У статті автор здійснив дослідження організаційної структури механізму захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина в Україні. Акцентовано увагу на тому, що ця структура є досить складною та розгалуженою. До неї входять різноманітні органи, як колегіальні, так і одноособові. Зазначено, що законодавство України значною мірою врегульовує питання їх правового статусу, структури, порядку їх створення і основні функції та повноваження. Аргументовано положення про те, що існує ще досить значна кількість проблем, які необхідно вирішити. Автором було підкреслено, що з метою забезпечення дотримання в державі прав і свобод людини і громадянина необхідно, щоб на всіх рівнях влади кожною людиною та громадянином була усвідомлена важливість дотримання прав і свобод людини та відповідальність кожного за це.

Ключові слова: механізм захисту прав людини, інформаційні права людини, законодавча влада, виконавча влада, Президент, адвокатура, прокуратура, судова влада, інформаційний простір, інформаційне суспільство.

В статье автор провел исследование организационной структуры механизма защиты информационных прав и свобод человека и гражданина в Украине. Акцентировано внимание на том, что эта структура является достаточно сложной и разветвленной. В нее входят различные органы, как коллегиальные, так и единоличные. Указано, что законодательство Украины в значительной мере регулирует вопросы их правового статуса, структуры, порядка их создания и основные функции и полномочия. Аргументировано положение о том, что существует еще значительное количество проблем, которые необходимо решить. Автором было подчеркнуто, что с целью обеспечения соблюдения в государстве прав и свобод человека и гражданина необходимо, чтобы на всех уровнях власти, а также каждым человеком и гражданином была осознана важность соблюдения прав и свобод человека и ответственность каждого за это.

Ключевые слова: механизм защиты прав человека, информационные права человека, законодательная власть, исполнительная власть, Президент, адвокатура, прокуратура, судебная власть, информационное пространство, информационное общество.

As a result of research, was summarized that above all, organizational structure of mechanism of protection of information rights and freedoms of man and citizen in Ukraine is rather complicated and extensive. It was noted that system includes a variety of bodies, both collegial and sole. It was mentioned that legislation Ukraine largely regulates questions of their legal statute, structure, order of their creation and main functions and powers. It was argument that there are quite a large number of problems to be solved. For example, lack of standardized terms that are key in a particular area (e. g. information, right of access to information or right on information or ratio and so on.), or existence of conflicts between definitions. It was also noted that Ukraine has declared course on creation of information society by creation of information space and it is necessary to revise and supplement existing legislation in this area. It was stressed that it is important to recognise necessity of following of human rights at all levels of state power and by each citizen and person and responsibilities of each for it with aim to ensure fulfilment of human and citizens' rights.

Key words: mechanism of protection of human rights, information rights, legislative power, executive power, president, lawyers, prosecutors, judicial power, information space, information society.

Актуальність теми. Нині питання захисту інформації, а також забезпечення належного функціонування механізму захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина в Україні набувають нового значення і стають дедалі актуальнішими. Зазначимо, що першочерговими стають проблеми захисту різних видів інформації з обмеженим доступом: персональних даних, комерційної, службової, державної таємниці тощо. Також слід зазначити про відсутність уніфікації даних термінів на законодавчому рівні. Вирішити проблему захисту всіх видів інформації та інформаційних прав нині неможливо без допомоги й координації держави. Ці та інші фактори і обумовлюють актуальність нашої статті.

Зазначимо, що саме держава повинна забезпечувати існування системи захисту інформації та інформаційних прав, до компетенції органів цієї системи повинен входити як процес захисту інформації, так і надання допомоги у цьому суб'єктам інформаційних правовідносин.

Загальнотеоретичним питанням механізму захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина в юридичній науці науковцями присвячено достатньо уваги як у сфері інформаційного права, так і в теорії держави і права, але необхідно зауважити, що питання ґрунтовного аналізу організаційної структури механізму захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина в Україні в сучасних умовах залишається актуальним.

Це підтверджується значною кількістю наукових досліджень із даної проблематики: наукова школа В.А. Ліпкана [1-7], Р.А. Калюжного, В.С. Цимбалюка [8], також окремо зазначимо О.Ф. Скакуна [9], В.М. Кириченко, О.М. Куракіна [10] та ін.

Метою статті є науково-теоретичне дослідження організаційної структури механізму захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина в Україні. Для досягнення мети були сформовані такі завдання: дослідити систему органів механізму захисту прав людини, та на основі аналізу існуючої системи державних органів, які забезпечують реалізацію інформаційних прав і свобод, надати пропозиції щодо удосконалення їх діяльності.

Виклад основного матеріалу. Конституція України встановлює, що права і свободи людини визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава ж різними засобами забезпечує їх дотримання та захист, зокрема шляхом діяльності численних органів державної влади та місцевого самоврядування.

У разі порушення його прав та свобод громадянин може звернутися за їх захистом до судових органів, прокуратури, Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, інших органів влади та їх посадових осіб. Крім того, в Україні розвивається т. зв. «третій сектор» – численні неурядові організації, які, крім іншого, активно займаються проблемами прав людини.

Важливим і невід’ємним елементом структури державного апарату є орган держави. Саме від рівня розвитку державних органів, їх взаємодії, чіткості повноважень залежить рівень розвитку і ефективність державного апарату та захист прав людини в цілому. До кожного державного органу входять особи, які здійснюють керівництво, відповідно до покладених на них обов’язків і наданих їм повноважень, а також спеціалісти та інші особи, які забезпечують технічні умови здійснення керівних управлінських функцій. До системи державних органів України належать: орган законодавчої влади; глава держави; органи виконавчої влади; органи судової влади; органи місцевого самоврядування і контрольно-наглядові органи.

Законодавчу владу здійснює Верховна Рада шляхом прийняття законів України. Конституційний склад Верховної Ради України та її структура визначаються Конституцією України [11], законами України «Про Регламент Верховної Ради України» [12], «Про статус народного депутата України» [13], «Про комітети Верховної Ради України» [14], про тимчасові слідчі комісії, спеціальну тимчасову слідчу комісію і тимчасові спеціальні комісії Верховної Ради України та іншими нормативно-правовими актами. Структурно Верховна Рада України складається з народних депутатів України.

Засідання Верховної Ради є відкритими і гласними, крім випадків, установлених Конституцією України та Регламентом [12], даною нормою встановлюється можливість реалізації одного з інформаційних прав – права на доступ до інформації.

Здійснювана парламентами законодавча влада є представницькою. Саме на основі виборів народ передає владу своїм представникам і вповноважує представницькі органи здійснювати державну владу.

Депутатські об’єднання – фракції і групи та Погоджувальна рада фракцій і депутатських груп – колегіальний координаційний орган парламенту, покликаний забезпечити компроміс чи консенсус між депутатськими об’єднаннями з основних питань порядку денного.

Комітети Верховної Ради України – постійно діючі допоміжні органи парламенту, які складаються з народних депутатів і здійснюють попередню підготовку питань до розгляду в пленарному засіданні.

Тимчасові (спеціальні та слідчі) комісії Верховної Ради України – допоміжні органи парламенту, що складаються з народних депутатів і створюються «ad hoc» з конкретного питання, на визначений термін.

Апарат Верховної Ради України – допоміжний орган, що складається з державних службовців (посадових і службових осіб) та технічного персоналу і здійснює організаційне, правове, інформаційне, соціально-побутове, аналітичне, матеріально-технічне та інше забезпечення діяльності парламенту.

Крім того, до парламенту функціонально приймає Уповноважений Верховної Ради України з прав людини. Інститут законодавства і парламентське видавництво взаємодіють з Верховною Радою на госпрозрахункових засадах [30].

Таким чином, резюмуємо, що структурно законодавча влада складається з депутатів, які входять до різних фракцій. Також важливе значення для ефективного функціонування ВРУ має її поділ на комітети, одним із яких і є Комітет з питань прав людини, національних меншин і міжнародних відносин, та окремо варто зазначити про Уповноваженого Верховної Ради з прав людини.

Наступним, хто входить до механізму захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина, є глава держави. Глава держави – це офіційна особа або державний орган, що займає, як правило, найвищий щабель в ієрархічній системі органів державної влади і здійснює верховне представництво держави як у межах її кордонів, так і у відносинах з іншими державами [15, с. 171].

Президент України – це загальнодержавний, представницький, виборний, одноособовий, постійно діючий орган державної влади, який визнається главою держави. Статус Президента України визначено у розділі V Конституції України, де сформульовані його права та обов’язки, порядок його обрання і можливість усунення з поста, та припинення його повноважень. Також Законом України «Про вибори Президента України» [16] регламентовано порядок заміщення цієї посади.

Відповідно до статті 102 Конституції України [11] Президент України є главою держави і виступає від її імені. Він є гарантом додержання Конституції України в цілому, та прав і свобод людини і громадянина зокрема (інформаційні не є винятком). Він під-

писує закони, прийняті Верховною Радою України, та має право вето щодо прийнятих законів із наступним поверненням їх до Верховної Ради України на повторний розгляд.

Отже, Президент України є одноособовим главою держави та наділений досить широким колом повноважень, з-поміж яких окремо виділяється і захист прав людини.

Місце виконавчої влади у системі державної влади визначається, перш за все, метою її діяльності – забезпечення реалізації прав і свобод людини і громадянина [10, с. 98], та функціонування механізму їх захисту.

Виконавча влада базується на певних принципах: пріоритет прав людини, демократизм, законність, рівноправність громадян у державному управлінні, гласність.

Пріоритет прав людини при здійсненні виконавчої влади – одна з основних вимог побудови правової держави. Вся діяльність органів виконавчої влади повинна бути спрямована на благо народу, підвищення його рівня життя, дотримання соціальної справедливості та захисту інформаційних (як приклад) прав і свобод людини і громадянина.

Однією зі складових адміністративно-правового статусу громадянина є гарантія реалізації прав, свобод та охоронюваних законом інтересів особи, сумлінного виконання обов'язків та охорона (захист) їх з боку держави. Такими гарантіями в сфері виконавчої влади є право на звернення в органи державного управління, право на відшкодування шкоди, заподіяної незаконним рішенням, діями або бездіяльністю органів виконавчої влади та їхніх посадових осіб, право користування передбаченими законом пільгами тощо [17, с. 66].

Вищим органом у системі органів виконавчої влади є Кабінет Міністрів України. Він у своїй діяльності керується Конституцією і законами України (Закон України «Про Кабінет Міністрів» [18]), актами Президента України. Кабінет Міністрів України очолює Прем'єр-міністр України.

Згідно з Конституцією в Україні встановлено три організаційно-правові рівні органів виконавчої влади: вищий, центральний та місцевий. Вищим органом у системі виконавчої влади є Кабінет Міністрів України. Центральний рівень утворюють міністерства, державні комітети, центральні органи виконавчої влади, прирівняні до державних комітетів, та центральні органи виконавчої влади зі спеціальним статусом.

Місцевий або територіальний рівень становлять органи виконавчої влади загальної компетенції – Рада Міністрів АРК, обласні, районні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації; органи спеціальної (галузевої та функціональної) компетенції, які безпосередньо підпорядковані центральним органам виконавчої влади або перебувають у подвійному підпорядкуванні – центральному і місцевому органу виконавчої влади.

Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. За Конституцією

України [11] передбачено, що до складу Кабінету Міністрів входять Прем'єр-міністр України, Перший віце-прем'єр-міністр, три віце-прем'єр-міністри, міністри.

Кабінет Міністрів України спрямовує і координує роботу міністерств, інших органів виконавчої влади та забезпечує здійснення внутрішньої і зовнішньої політики держави.

Щодо центрального рівня, то окремо зазначимо про існування Міністерства інформаційної політики України [19], яке є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади у сфері забезпечення інформаційного суверенітету України, зокрема, з питань поширення суспільно важливої інформації в Україні та за її межами, а також забезпечення функціонування державних інформаційних ресурсів.

Тобто, діяльність даного Міністерства спрямована на забезпечення реалізації інформаційних прав людини, право на доступ до інформації, як приклад, що проявляється в наданні достовірної інформації споживачам. Поширення інформації за межами України сприятиме розвитку позитивного іміджу нашої держави та зацікавленості інших країн у співробітництві з нею в різноманітних сферах, інформаційна не виняток, адже інформація нині відіграє дуже важливу роль і використовується не лише в мирних цілях, а як і засіб агресії (інформаційна війна Україна–Росія).

Окремо виділимо Міністерство внутрішніх справ України, одним із основних завдань якого є забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері захисту прав і свобод людини та громадянина [20], а також забезпечення особистої безпеки громадян, захист їх прав і свобод, законних інтересів [21].

Щодо Міністерства екології та природних ресурсів України, то, незважаючи на те, що воно здійснює свої функції у сфері охорони навколишнього природного середовища, екологічної безпеки, поводження з небезпечними відходами, небезпечними хімічними речовинами, пестицидами та агрохімікатами, а також проведення державної екологічної експертизи [22], але одним із прав людини та громадянина, які закріплені Конституцією України та нормами інших нормативно-правових актів (наприклад, Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля [23]), є право на доступ до екологічної інформації, розпорядником якої і є дане міністерство.

Продовжуючи здійснення аналізу організаційної структури механізму захисту інформаційних прав і свобод людини і громадянина в Україні, окремо зупинимось на Міністерстві оборони України. Одним із завдань Міністерства оборони України є: участь в аналізі воєнно-політичної обстановки, визначення рівня воєнної загрози національній безпеці України, як було зазначено вище, то інформаційна безпека є її складовою [24].

Міністерство юстиції спрямовує свою діяльність на забезпечення реалізації державної правової полі-

тики та політики у сфері адаптації законодавства України до законодавства Європейського союзу, а також на забезпечення захисту прав і свобод людини та громадянина у визначеній сфері [25].

Окремо виділяють апарат міністерства – організаційно поєднана сукупність структурних підрозділів і посад, що забезпечують діяльність міністра, а також виконання покладених на міністерство завдань [26].

При Кабінеті Міністрів України створені тимчасові консультативно-дорадчі органи, зокрема Міжгалузева рада з питань розвитку електронного урядування. Основним завданням Ради є підготовка та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо проведення державної політики з питань розвитку електронного урядування та інтеграції України до глобального інформаційного простору [27].

Також варто наголосити на тому, що електронне урядування є одним із інструментів розвитку інформаційного суспільства, впровадження якого сприятиме створенню умов для відкритого і прозорого державного управління та забезпечення ефективного функціонування механізму захисту прав людини.

Електронне урядування – форма організації державного управління, яка сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [28] та захисту їх прав у різних сферах суспільного життя.

У відповідності з нормою, яка закріплена в Законі України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки», одним із головних пріоритетів України є прагнення побудувати орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на розвиток інформаційне суспільство, в якому кожен міг би створювати і накопичувати інформацію та знання, мати до них вільний доступ, користуватися і обмінюватися ними, щоб надати можливість кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал, сприяючи суспільному і особистому розвитку та підвищуючи якість життя [29].

Входження країни в інформаційне суспільство вимагає вирішення значної кількості завдань. Одним із найважливіших серед них є питання формування інформаційного простору, який є важливою ознакою суверенної і незалежної держави, полягає у зміцненні державності, збереженні інформаційного суверенітету та створенні умов для захисту й ефективного використання національних інформаційних ресурсів. Для цього необхідно переглянути та доповнити чинне законодавство в цій галузі. Відсутність відповідної правової бази може призвести до втрати інформаційного суверенітету як важливого складника – національної безпеки держави (інформаційна, як її складова).

В областях і районах, містах Києві та Севастополі (тимчасово окупована Росією територія) виконавчу владу здійснюють місцеві державні адміністрації.

Незважаючи на суттєві зміни в організації діяльності органів державного управління, зміни в державній політиці, спрямовані на утвердження та забезпечення конституційних прав і свобод, кількість порушень невпинно зростає, що свідчить про незадовільну діяльність органів державного управління. Головним чинником, який знижує ефективність цієї діяльності, є відсутність чіткої системи планування роботи Кабінету Міністрів України та його органів, що призводить до неузгодженості між програмою діяльності уряду, планом роботи Кабінету Міністрів України та планами роботи центральних органів виконавчої влади. Така неузгодженість спричиняє зниження ефективності механізму забезпечення прав і свобод, а саме його правового елемента [30].

Судова влада реалізується в Україні виключно судами, які здійснюють правосуддя. Юрисдикція судів поширюється на всі правовідносини, що виникають у державі.

Система судів в Україні будується за принципами територіальності і спеціалізації. Крім системи судів загальної юрисдикції діють системи спеціалізованих судів – адміністративних та господарських. Найвищим органом у системі судів загальної юрисдикції є Верховний Суд України. Розгляд актів Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України на відповідність Конституції України здійснює Конституційний Суд України [31, с. 100].

В Україні кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації.

Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна [11].

Відповідно до Конституції України в Україні визнається і гарантується місцеве самоврядування. Для вирішення питань місцевого значення територіальні громади сіл та їх об'єднань, селищ і міст обирають сільські, селищні, міські ради та сільських, селищних міських голів. Для здійснення виконавчих функцій місцевого самоврядування, а також наданих державою окремих повноважень органів виконавчої влади сільські, селищні та міські ради утворюють власні виконавчі органи. Сільські, селищні, міські голови очолюють виконавчі органи відповідних рад та головуєть на засіданнях цих рад.

Для реалізації спільних інтересів територіальних громад обираються районні та обласні ради. Функції виконавчих органів районних та обласних рад виконують, відповідно, районні та обласні державні адміністрації.

Як і в районах та областях, виконавчими органами Київської та Севастопольської міських рад є відповідні міські державні адміністрації.

На рівні Автономної Республіки Крим діє представницький орган – Верховна Рада Автономної Республіки Крим. Крім того, в АРК діє Представництво Президента України в Автономній Республіці Крим. На території АРК поряд з Конституцією України діє Конституція Автономної Республіки Крим, яка затверджується Верховною Радою України.

Значну роль щодо захисту прав людини відіграє прокуратура. Вона належить до тих державних інституцій, для яких захист прав людини є визначальним завданням. У державному механізмі України прокуратура виступає як самостійний інститут державного ладу, який реалізує покладені на нього Конституцією та законами України функції у взаємодії з іншими органами державної влади.

Відповідно до Конституції України та Закону України «Про прокуратуру», органи прокуратури України становлять єдину централізовану систему, яку очолює Генеральний прокурор України, із підпорядкуванням нижчестоящих прокурорів вищестоящим [11; 32].

Систему органів прокуратури становлять: Генеральна прокуратура України; регіональні прокуратури; місцеві прокуратури; військові прокуратури; спеціалізована антикорупційна прокуратура [32].

Отже, систему органів прокуратури становлять територіальні та спеціалізовані прокуратури.

Забезпечення прав і свобод громадян неможливе без такого специфічного демократичного інституту, яким є адвокатура. Адвокатури України складають усі адвокати України, які мають право здійснювати адвокатську діяльність [33].

Висновки. В результаті здійсненого дослідження резюмуємо, що перш за все, організаційна структура механізму захисту інформаційних прав і сво-

бод людини і громадянина в Україні є досить складною та розгалуженою. До неї входять різноманітні органи, як колегіальні, так і одноособові. По-друге, законодавство України значною мірою врегульовує питання їх правового статусу, структури, порядку їх створення і основні функції та повноваження.

Проте існує ще досить значна кількість проблем, які необхідно вирішити. Наприклад, відсутність уніфікованих термінів, які є ключовими в тій чи іншій сфері (наприклад, інформація, право на доступ до інформації чи право на інформацію або їх співвідношення та ін.), або існування колізій між існуючими дефініціями. Також окремо варто зазначити про відсутність чіткої системи планування роботи Кабінету Міністрів України та його органів, що призводить до неузгодженості між програмою діяльності уряду, планом роботи Кабінету Міністрів України та планами роботи центральних органів виконавчої влади.

Україною проголошено курс на створення інформаційного суспільства шляхом формування інформаційного простору, для цього необхідно переглянути та доповнити чинне законодавство в цій галузі.

У цілому потрібно підкреслити, що з метою забезпечення дотримання в державі прав і свобод людини і громадянина необхідно, щоб на всіх рівнях влади та кожною людиною та громадянином була усвідомлена важливість дотримання прав і свобод людини та відповідальність кожного за це.

Беззаперечно надзвичайно важливо, щоб нові проекти нормативно-правових актів, які вносяться до парламенту, а також зміни, які пропонується внести до чинного законодавства, в жодному разі не звужували зміст та обсяг існуючих прав і свобод, як і передбачено в чинному законодавстві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ліпкан В.А. Консолідація інформаційного законодавства України: [монографія] / В.А. Ліпкан, М.І. Дімчогло / за заг. ред. В.А. Ліпкана. – К. : ФОП О. С. Ліпкан, 2014. – 416 с.
2. Ліпкан В.А. Інкорпорація інформаційного законодавства України: [монографія] / В.А. Ліпкан, К.П. Череповський / за заг. ред. В.А. Ліпкана. – К. : ФОП О.С. Ліпкан, 2014. – 408 с.
3. Баскаков В.Ю. Інформація з обмеженим доступом: поняття та ознаки / В.Ю. Баскаков // Актуальні проблеми державотворення : матеріали науково-практичної конференції (Київ, 28 червня 2011 р.). – К. : ФОП Ліпкан О.С., 2011. – С. 47–49.
4. Залізник В.А. Міжнародно-правове регулювання права на інформацію / В.А. Залізник // Підприємництво, господарство і право. – 2010. – № 8. – С. 69–72.
5. Капінус Л.І. Право на доступ до інформації як елемент правового статусу людини та громадянина / Л.І. Капінус // Підприємництво, господарство і право. – 2014. – № 1. – С. 53–57.
6. Логінов О.В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки органів виконавчої влади : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / О.В. Логінов ; Нац. акад. внутр. справ України. – К., 2005. – 20 с.
7. Череповський К.П. Інкорпорація інформаційного законодавства України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / К.П. Череповський ; Запорізь. нац. ун-т. – Запоріжжя, 2013. – 19 с.
8. Калюжний Р.А., Цимбалюк В.С. Інформатизація державного управління і національна безпека України / Р.А. Калюжний, В.С. Цимбалюк // Розбудова держави. – 1993. – № 8. – С. 56–64.
9. Скакун О.Ф. Теорія права і держави : [підручник] / О.Ф. Скакун. – [2-е видання]. – К. : Алерта; ЦУЛ, 2011. – 520 с.
10. Кириченко В.М., Куракін О.М. Теорія держави і права: модульний курс.: навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2010 – 264 с.
11. Конституція України від 26 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
12. Про Регламент Верховної Ради України : Закон України від 10 лютого 2010 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2010. – № 14–15, № 16–17. – Ст. 133.
13. Про статус народного депутата України : Закон України від 17 листопада 1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 3. – Ст. 17.
14. Про комітети Верховної Ради України : Закон України від 04 квітня 1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 19. – Ст. 134.
15. Шаптала Н.К. Конституційне право України : навч. посіб. / Н.К. Шаптала, Г.В.Задорожня. – Д. : ЛізуновПрес, 2012. – 470 с.

16. Про вибори Президента України : Закон України від 05 березня 1999 р. – Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 14. – Ст. 81.
17. Ославський М.І. Виконавча влада в Україні: організаційно-правові засади : навч. посіб. / М.І. Ославський. – К. : Знання, 2009. – 216 с.
18. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 13. – Ст. 222.
19. Офіційний сайт Міністерства інформаційної політики. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://mir.gov.ua/>.
20. Про затвердження Положення про Міністерство внутрішніх справ України : постанова Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/401-2014-%D0%BF>.
21. Офіційний веб-сайт Міністерства внутрішніх справ. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mvs.gov.ua/mvs/control/main/uk/publish/article/47900>.
22. Офіційний веб-сайт Міністерства екології та природних ресурсів. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : Україна <http://www.menr.gov.ua/>.
23. Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля від 25 червня 1998 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_015.
24. Офіційний веб-сайт Міністерства оборони. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mil.gov.ua/>.
25. Офіційний веб-сайт Міністерства юстиції. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://minjust.gov.ua/ua>.
26. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17 березня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 38. – Ст. 385.
27. Про утворення Міжгалузевої ради з питань розвитку електронного урядування : Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2009 р. – № 4. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4-2009-%D0%BF>.
28. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні : Розпорядження Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2010 р. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2250-2010-%D1%80>.
29. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : Закон України від 09 січня 2007 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102.
30. Пушкар О.В. Роль органів державного управління у забезпеченні конституційних прав і свобод громадян у контексті європейських традицій публічного управління / О.В. Пушкар // [Електронний ресурс]. – Режим доступу : [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01\(1\)/Pushkar.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2009/2009-01(1)/Pushkar.pdf).
31. Судові та правоохоронні органи України: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А.П. Гель, Г.С. Семаков, С.П. Кондракова. – К.: МАУП, 2004. – 272 с.
32. Про прокуратуру : Закон України від 14 жовтня 2014 р. // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 2–3. – Ст. 12.
33. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України від 05 липня 2012 р. // Відомості Верховної Ради. – 2013. – № 27. – Ст. 282.

УДК 342.98

ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЛУЖБОВИХ ВІДНОСИН В ОРГАНАХ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

PRIORITY AREAS ADMINISTRATIVE AND LEGAL REGULATION OF OFFICIAL RELATIONS IN GOVERNMENT AGENCIES

Турнін О.В.,

асистент кафедри права

Кримського інженерно-педагогічного університету

У статті приведено заходи, які дозволять забезпечити стабільність проходження державної та муніципальної служби. Визначені основні питання стосовно службового робочого часу. Розглянуто перспективи розвитку законодавства про державну і муніципальну службу в Україні.

Ключові слова: Конституційний Суд України, державна служба, компетенція, службовий час, муніципальний службовець, дисциплінарна відповідальність.

В статье проведены мероприятия, которые позволяют обеспечить стабильность прохождения государственной и муниципальной службы. Определены основные вопросы относительно служебного рабочего времени. Рассмотрены перспективы развития законодательства о государственной и муниципальной службе в Украине.

Ключевые слова: Конституционный Суд Украины, государственная служба, компетенция, служебное время, муниципальный служащий, дисциплинарная ответственность.

This article provides steps that provide stability of civil and municipal services. The main issue of official working hours. The prospects of development of legislation on state and municipal service in Ukraine.

Key words: Constitutional Court of Ukraine, civil service, competence, working hours, municipal employee, disciplinary responsibility.